

GIDS

VOOR HET ORGANISEREN VAN NATUURHERSTEL KAMPEN VOOR JONGEREN

Auteurs en partnerorganisaties:

Hanna Pöllänen, Luontoliitto, Finland

Sanna Lindgren, Nuorten Akatemia, Finland

Ville Laitinen, Luontoliitto, Finland

Frankie Turk, RE-PEAT, the Netherlands

Holly Bartley, RE-PEAT, the Netherlands

Judith Schubert, RE-PEAT, the Netherlands

Jozef Kahan, Strom Života, Slovakia

Sofia Koudouni, KMOP - Education and Innovation Hub, Greece

Ella Limingoja, Nuorten Akatemia, Finland

Lay-out:

Holly Bartley, RE-PEAT, the Netherlands

Publicatiejaar:

2026

**Geproduceerd als onderdeel van het Restoration Academy:
Empowering Youth in Nature Restoration project (2023–2026).**

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Gefinancierd door de Europese Unie. De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europese Uitvoerende Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) weer. Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.

Observatietekeningen door participanten tijdens het natuurherstelkamp in Finland

INHOUD

Voorwoord	5
Waarom in Actie Komen?	7
Wat is Natuurherstel?	9
Herstelwerk in Europa: de EU wet	10
Herstelwerk over verschillende ecosystemen	11
Jongeren in Herstelwerk	14
Jouw Rol binnen de Natuurherstel Organisatie	16
Herstelwerk in de Praktijk: Taken en Middelen	16
Hoe Organiseer je een Natuurherstel Kamp	19
Empower Jongeren door middel van Inspraak	21
Werk Samen met een Natuurbeheerder	22
Tips per Land	23
Passend Werk voor Verschillende Groepen	25
Rollen om in te Plannen	26
Kampprogramma	26
Inclusiviteit en Toegankelijkheid	31
Veiligheid en Risico Management	34
Beurzen en Budgetteren	36
Eenvoudige Activiteiten voor Natuurherstel	40
Bezoek Natuurherstelplekken	42
Verwijder Invasieve Soorten	42
Rewilding	43
Guerrilla Gardening	43
Jouw (Moes)Tuin	44
Beleid Beïnvloeden	44
Doe mee met Activiteiten Georganiseerd door Andere Groepen	45
Meer Lezen?	47
Belangrijk Leesmateriaal en Handleidingen	47
Video's en Documentaires	47
Bronnen	47
Bijlagen	47
Dankwoord	49

Voorwoord

Natuurherstel is een van de meest belangrijke manieren om de huidige milieucrisis aan te pakken. Nu de klimaatverandering en het biodiversiteitsverlies steeds sneller gaan, is het herstellen van aangetaste ecosystemen belangrijker dan ooit. De VN heeft dit decennium uitgeroepen tot Het Decennium van Ecosysteem Herstel, en de Europese Natuurherstelwet van 2023 vraagt om brede betrokkenheid- ook van de burgermaatschappij.

Jonge mensen zijn een belangrijk onderdeel van onze maatschappij en door middel van herstelwerk kunnen jongeren een vorm van invloed uitoefenen waarbij natuureducatie en maatschappelijk actie wordt gecombineerd. Natuurherstel is goed voor mens en planeet. Het geeft jongeren een praktische manier om zich te verbinden met de natuur, nieuwe praktische vaardigheden te leren en betekenisvolle actie te ondernemen tegen complexe problemen. Deze ervaringen kunnen jonge mensen inspireren en aanmoedigen in hun proces om betrokken burgers te worden in een wereld die steeds sneller verandert.

Deze tool pack is een praktische gids voor iedereen die natuurherstelactiviteiten voor jongeren wilt organiseren in Europa. Het zit vol met praktisch advies uit eigen ervaring. Het bevat kampverhalen, organiseertips, voorbeeldlijsten en -formulieren, budgetteermiddelen en ideeën over hoe je kunt beginnen, ook wanneer je geen ervaring hebt. De activiteiten zijn over het algemeen voor mensen met leeftijden van boven de 15, maar veel kunnen worden aangepast voor ook jongere deelnemers.

"Ik geloof dat organiseren hetzelfde is als science fiction – dat we de toekomst een vorm geven die we niet eerder hebben meegemaakt en waar we naar verlangen."

— Adrienne Maree Brown, [Pleasure Activism: The Politics of Feeling Good](#)

"Herstel biedt een kans om te reizen naar nieuwe plekken en te verbinden met de natuur. Als je niet de mogelijkheid hebt om ver te reizen om herstelwerk te doen, is er tegenwoordig gelukkig bijna overal een plek om te herstellen – bijvoorbeeld in weilanden of kleine beekjes in de stad."

"Ik herinner me het meest toen we werden verteld over de oude bossen en hoe daar natuurlijk al een grote hoeveelheid hout wordt gekapt door de wind, en hoe de bossen worden hersteld door de opstapeling van gekapt hout dat daar wordt gelaten om te rotten."

"Soms moeten mensen eigenlijk op hun stappen terugkeren en de fouten die ze hebben gemaakt oplossen, en ik denk daarom dat leren dat herstellen vraagt om het kapotmaken van de dingen die mensen laten groeien, weet je wel, ik denk dat dat erg cool is."

"Ik denk dat mijn favoriete moment zeker was toen we op het eiland waren, het was aan het sneeuwen die dag en ik was echt gewoon aan het genieten van al die sneeuw om ons heen en de bomen uit de grond rukken. Ik legde een soort van mijn gereedschap neer en gebruikte mijn armen als gereedschap, en ik denk dat dat een heel krachtig moment was, wat ik nooit eerder had meegemaakt."

Quotes van deelnemers tijdens de internationale Restoration Academy kampen

WAAROM IN ACTIE KOMEN?

**DE BASIS VAN
NATUURHERSTEL**

**RESTO
ACAD**

Fotograaf: Anja Matthes
Tijdens het kamp georganiseerd door RE-PEAT in Nederland 2025

Dit hoofdstuk introduceert de fundamenteën van natuurherstel

We beginnen met de basis: wat betekent herstel, wat willen we bereiken, en hoe kunnen we dit realiseren in verschillende ecosystemen? We leggen uit hoe jonge mensen kunnen meedoen en wat de rol is van organisatoren en jeugdwerkers. Hoe ziet natuurherstelwerk eruit?

Stap voor stap laten we je zien hoe je herstel van een abstract idee naar actie in de praktijk kan omzetten.

Wat is natuurherstel?

Natuurherstel betekent het helpen met het terugkrijgen van ecosystemen die vergaan of verwoest zijn. Het kan zowel een actief als een passief proces zijn, afhankelijk van het ecosysteem en het doel van het herstel. Hoewel het niet altijd wenselijk of mogelijk is om een ecosysteem terug te krijgen naar diens originele toestand, kan het nog steeds hersteld worden naar een biodiversere staat die meer voordelen biedt voor het lokale ecosysteem.

Natuurherstelwerkzaamheden variëren per locatie, afhankelijk van lokale prioriteiten en ecologische behoeften. **Veelvoorkomende doelstellingen kunnen zijn:**

- Het beschermen van bedreigde soorten
- Het creëren van gunstig habitat voor biodiversiteit
- Het vermeerderen van de diversiteit aan soorten
- Het vergroten van koolstofopslag

Deze doelstellingen overlappen vaak en kunnen dan dus samen worden behaald, maar in sommige gevallen kunnen ze tegenstrijdig zijn. Dan moeten er zorgvuldig prioriteiten worden gesteld.

Veel herstelprojecten gebruiken een combinatie van handarbeid en machines of werktuigen – machines worden gebruikt voor het grotere en zwaardere werk, terwijl handarbeid de voorkeur krijgt bij precisiewerk en op plekken die moeilijk bereikbaar zijn voor machines. Handarbeid kan ook worden gekozen omdat het leerzaam kan zijn voor jongeren.

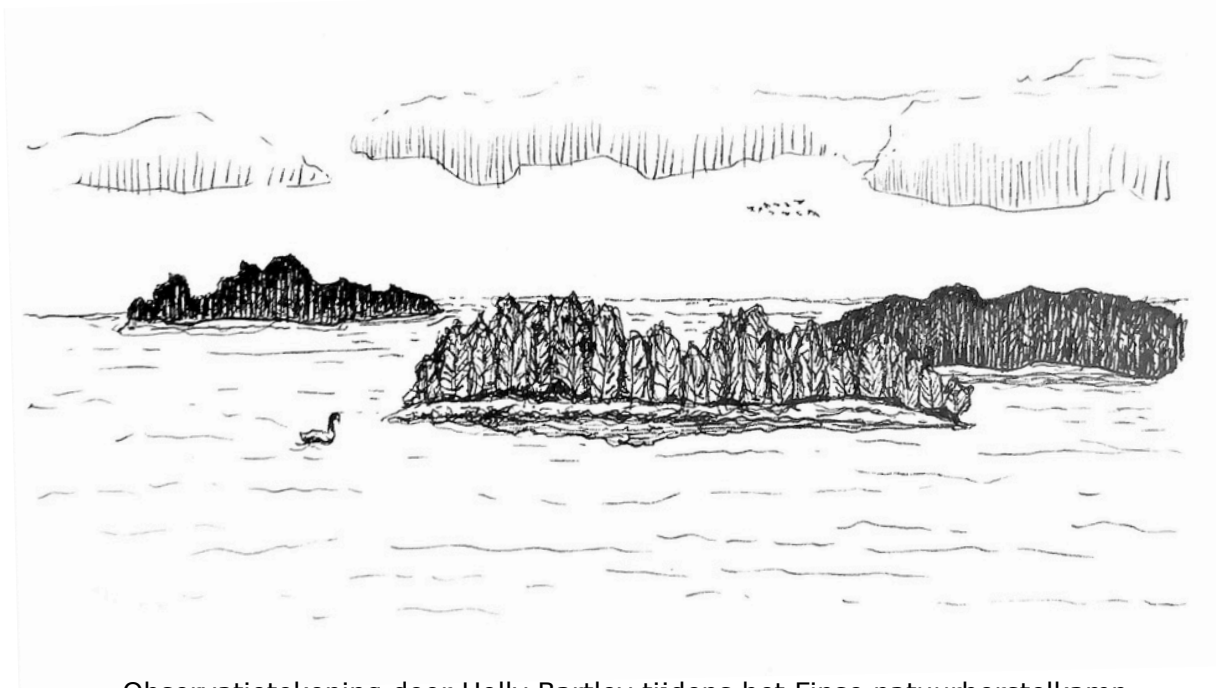
Herstelwerk in Europa: de EU wet

Op 18 augustus 2024 is de EU Natuurherstelwet van kracht gegaan, dit is de eerste continentale wetgeving over natuurherstel. De wet wilt ervoor zorgen dat de natuur op een duurzame manier wordt hersteld voor lange-termijn biodiversiteit en veerkrachtige ecosystemen, en meehelpen met het behalen van de EU klimaatadaptatie en -mitigatie doelen en het nakomen van internationale afspraken.

Als een algemeen doel om te behalen op EU-niveau, streven lidstaten ernaar om herstelmaatregelen in te stellen voor op zijn minst 20% van de landoppervlakte in de EU en 20% van het zeeoppervlak, voor 2030. In 2050 moeten alle maatregelen in werking zijn getreden voor alle ecosystemen die hersteld moeten worden. Dit betekent dat de herstelactiviteiten in Europa zullen toenemen, wat stijgende mogelijkheden biedt voor jonge mensen om aan de slag te gaan met het werk.

Momenteel zijn EU lidstaten nationale herstelplannen aan het voorbereiden. Het werk wordt gedaan door de verantwoordelijke ministeries. De plannen moeten klaar zijn voor augustus 2026 om gepresenteerd te worden aan de Europese Commissie.

¹ <https://www.decadeonrestoration.org/what-ecosystem-restoration>

Observatietekening door Holly Bartley tijdens het Finse natuurherstelkamp.

Herstelwerk over verschillende ecosystemen

Verschillende ecosystemen en habitats hebben verschillende behoeften en een herstelplan wordt daarop afgestemd voor iedere locatie. Dit wordt gedaan door een expert die het herstelwerk beheert.

Hieronder volgen verschillende voorbeelden van hoe natuurherstel eruit kan zien in verschillende ecosystemen en habitats. Deze plekken kunnen in zowel stedelijke als landelijke gebieden voorkomen.

Zoetwater

Bijvoorbeeld: **rivieren, beken, meren, waterkanten**

- Nutriënten managen
  - Voorkomen dat meststoffen van het land (bv uit landbouw, productie, bossen) in het water terechtkomen door het creëren van bufferzones en draslanden.
  - Visserij verbieden
  - Chemisch verwijderen van nutriënten
- Dammen en migratiebarrières verwijderen om de weg vrij te maken voor migrerende vissen.
- De biodiversiteit promoten door het stroombed aan te passen, een grindbed aan te leggen en inheemse plant- en diersoorten te herintroduceren.

Bossen

Bijvoorbeeld: **boreaal bos, gematigd bos, mediterrane bos**

- Bomen behouden en planten (inheemse soorten & biodiverse bossen)
- Natuurlijke processen versnellen door natuurlijke verstoringen na te bootsen zoals gecontroleerde brand, windworp en het vergroten van de houtmassa.
- Natuurlijke aangroei aanmoedigen door bijvoorbeeld het verwijderen van invasieve soorten en het beschermen van jonge zaailingen.
- Bosbranden voorkomen door het creëren van brandgangen en andere ontgonnen zones (in mediterrane bos).

Open en semi-open gebieden

Bijvoorbeeld **traditionele rurale biotopen, steppen, heide**

- Het voorkomen van overwoekering door begrazing of maaien en het verwijderen van bomen en struikgewas.
- De biodiversiteit promoten door middel van het planten en herintroduceren van inheemse plant- en diersoorten.

Drasland

Bijvoorbeeld: **moerassen, kwelders, veenland**

- Het vernatten van drooggelegd veengebied door het bouwen van barrières om sloten te blokkeren of de waterstroom te vertragen.
- De biodiversiteit promoten door meer mozaïekhabitat te creëren en door middel van het planten van inheemse soorten.

Zee en brakwater

Bijvoorbeeld: **kustlijnen, zeearmen, zeebed, getijdenzones**

- Nutriënten managen
  - De afspoeling van nutriënten van het land voorkomen door het creëren van bufferzones en draslanden.
  - Visserij verbieden
- De biodiversiteit promoten door middel van het herstellen van de structuur van het zeebed en de herintroductie van inheemse soorten.

Jongeren in Herstelwerk

Natuurherstel is een indrukwekkende en boeiende manier voor jonge mensen om betekenisvolle actie te ondernemen tegen klimaatverandering en het biodiversiteitsverlies. Het kan hun connectie met de natuur en hun bewustwording over het milieu versterken en een gevoel van gemeenschap kweken. Fysieke activiteiten kunnen ook hoop geven en de mentale gezondheid ondersteunen door het bieden van zingeving en een manier om invloed uit te oefenen.

Als vorm van natuureducatie volgt herstelwerk de principes van ervaringsgericht leren, actief burgerschap en jeugdparticipatie.

Het stelt jongeren in staat om:

- Concrete, positieve invloed uit toe oefenen
- Praktische vaardigheden te ontwikkelen
- Hun relatie met de natuur te verdiepen
- Natuurbeheer in de praktijk te ervaren
- Ecologische processen te begrijpen
- Hun stem te laten horen
- Ervaring op te doen met teamwerk

Natuurherstelkampen benadrukken leren door te doen, in een gemeenschap.

Terwijl organisatoren en experts het werk introduceren, worden deelnemers aangemoedigd om proactief te zijn– nieuwe dingen uit te proberen, om hulp te vragen en elkaar te ondersteunen. Jeugdwerkers spelen een grote rol bij het aanmoedigen om van elkaar te leren en het behouden van de motivatie.

Samenwerking brengt een sterk gevoel van verbondenheid.

Deze verbinding met gelijkgestemden helpt deelnemers om te gaan met hun zorgen over het klimaat en versterkt hun gedeelde principes. Herstelwerk kan ook helpen om abstracte milieuproblemen concreet en bevattelijk te maken.

Jongerenorganisaties van allerlei soorten kunnen deelnemen aan herstelwerk.

Jongeren kunnen zulke initiatieven ook zelf leiden. Waar het kan, kan de educatieve waarde uitgebreid worden door voorbesprekingen te houden voor het kamp en reflectieve sessies naderhand, om te zorgen voor diepere betrokkenheid en lange termijn kennis. Ondanks de potentie, is duidelijk geworden uit een onderzoek binnen dit project dat natuurherstel vaak verkeerd wordt begrepen binnen jeugdwerk. Velen verwarren activiteiten zoals afval oprapen met herstelwerk. Dit benadrukt het belang van meer bewustwording en kennis om de volle potentie en alle voordelen van natuurherstelwerk te benutten.

Fotograaf: Anja Matthes
Kamp georganiseerd door RE-PEAT bij een paludicultuur boerderij in Nederland, 2025

Jouw rol in de organisatie van natuurherstel

Natuurherstelkampen kunnen worden georganiseerd door zowel jeugdwerkers als door jongeren zelf. Geen eerdere ervaring of kennis over herstelwerk is vereist, het echte herstelwerk wordt geleid door een expert. Een limiterende factor in veel natuurherstelprojecten is de beschikbare energie voor de fysieke arbeid, dus de hulp van vrijwilligers is in de meeste gevallen zeer welkom.

Ben je een jeugdwerker, dan kan jouw rol inhouden:

- Jonge vrijwilligers aan herstellocaties koppelen
- Het coördineren van de logistiek zoals accommodatie, maaltijden en transport
- Leiding geven aan de lessen door:
  - Vooraf te coördineren met de natuurherstelexpert
  - Het ondersteunen (en begeleiden) van de jongeren tijdens het werk
  - Ervoor te zorgen dat iedereen begrijpt wat ze aan het doen zijn en waarom

Als je een **jong persoon of jongerenorganisatie** bent, kan je ook de leiding nemen en een kamp organiseren, vooral als je hulp krijgt van een mentor of een partnerorganisatie. Veel natuurherstelprojecten werken graag samen met gemotiveerde jongerenorganisaties!

Uiteindelijk is het organiseren van een natuurherstelkamp erg vergelijkbaar met het organiseren van andere soorten jeugdkampen – met de toegevoegde waarde van het meehelpen met natuurherstel en het leren van nieuwe praktische vaardigheden.

Natuurherstelwerk in de Praktijk: Taken en Middelen

Natuurherstelactiviteiten variëren erg afhankelijk van het soort ecosysteem en de locatie. Het werk is vaak fysiek, maar ook simpel en repetitief, wat het toegankelijk maakt voor deelnemers met een brede diversiteit aan vaardigheden. De activiteiten omvatten vaak het gebruik (of het leren omgaan met) handwerktuigen en vaak kunnen taken met verschillende moeilijkheidsgraden op dezelfde plek worden uitgevoerd

Veelvoorkomende natuurherstelactiviteiten zijn bv:

- Takken en struiken afzagen en hakken
- Hakhout opstapelen
- Hooi maaien en harken
- Kleine dammen bouwen

Voorbeelden per land:

- In **Finland**, kunnen jonge vrijwilligers helpen met het herstellen van traditionele landelijke biotopen die afhangen van het lange termijn natuurbeheer. Je kan ook meehelpen met de vernatting van het drasland, bijvoorbeeld door middel van het bouwen van kleine dammen.
- In **Slowakije**, focussen natuurherstelkampen op het planten van inheemse boom- en struiksoorten, het verwijderen van invasieve soorten, het verzamelen van zaden voor ecologisch herstel of het helpen met het herstellen van draslanden of rivieroeveren.
- In **Griekenland**, kunnen jonge deelnemers bijdragen aan het herstel van de kustgebieden door middel van het planten van inheemse duinvegetatie en het helpen opruimen van aangetaste draslanden.
- In **Nederland**, gaan de activiteiten vaak over het hervormen van de groene ruimtes in de stad of het herstellen van het drasland habitat door het beheer van het grondwaterniveau en het planten van inheemse soorten.

Fotograaf: Anja Matthes
Kamp in Nederland, 2025

Fotograaf: Martin Sopinec
Kamp in Slowakije, 2024

Fotograaf: Aino Huotari
Kamp in Finland, 2024

Observatietekeningen door participanten tijdens het Nederlandse natuurherstelkamp.

HOE

**ORGANISEER JE EEN
NATUURHERSTEL
KAMP?**

**RESTO
ACAD**

Fotograaf: Martin Sopinec
Tijdens het kamp georganiseerd door Strom Života in Slowakije, 2024

Natuurherstelkampen combineren praktische klimaatactie met jonge mensen, educatie en het bouwen van gemeenschap.

Dit hoofdstuk geeft instructies over hoe je zulke kampen kunt plannen en managen. Alle tips komen voort uit werkelijke ervaringen bij het organiseren van kampen.

Of je nou een jeugdwerker, docent of zelf een jong persoon bent, je zult concrete hulpmiddelen en voorbeelden vinden over hoe je jouw motivatie kan omzetten naar een geslaagd kamp.

Geef Jongeren Vertrouwen door middel van Inspraak

Als je een jeugdwerker bent, kun je nadenken over hoe je jonge mensen actief kan betrekken bij de vorming van het natuurherstelkamp voordat je potentiële partners contacteert.

Wanneer je jongeren betreft tijdens de planning-, realisatie- en evaluatiefases, vergroot je niet alleen hun verantwoordelijkheidsgevoel en motivatie, maar versterk je ook de impact en de waarde van het kamp. **Je kan, bijvoorbeeld:**

- Jongeren uitnodigen om samen te beslissen over de doelstellingen en de dagelijkse structuur van het kamp.
- Ze betrekken bij de besluitvorming over de locatie, activiteiten en communicatie.
- Sessies en workshops die worden geleid door deelnemers zelf aanmoedigen.
- Feedback en reflecties verzamelen van de deelnemers om de volgende kampen te verbeteren.

Deze manier van participatie helpt om ervoor te zorgen dat het kamp waardevol, leerzaam en inclusief is voor iedereen.

Werk samen met een Landbeheerder

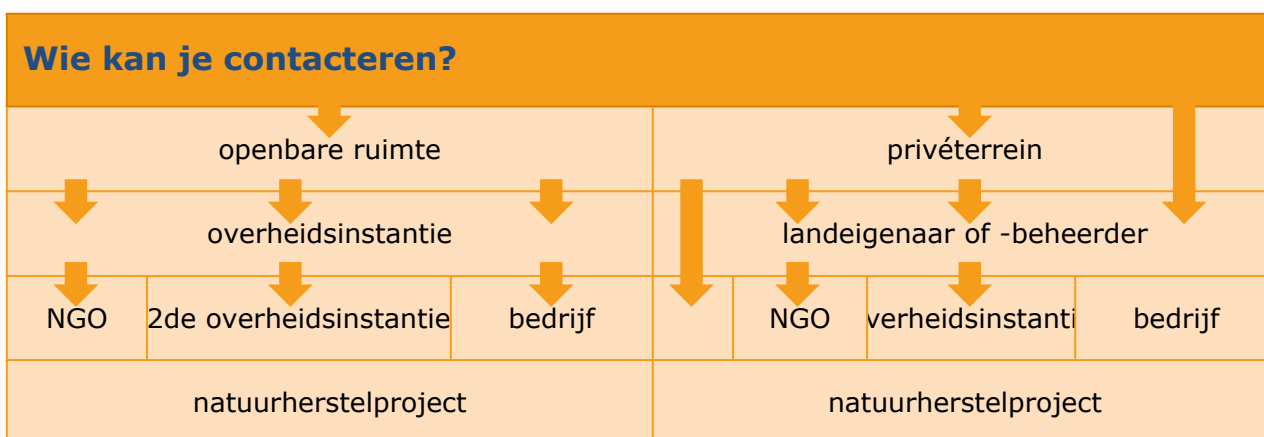
Wanneer je een natuurherstelkamp aan het plannen bent, is de eerste en belangrijkste stap om contact te leggen met belanghebbende partijen die natuurherstelprojecten uitvoeren of beheren. Als je een partner vindt die vrijwilligers nodig heeft, kun je ook mogelijke herstellplekken vinden.

Samenwerking moet worden gevonden voordat je de data voor het kamp vaststelt, omdat natuurherstelwerk vaak seizoensafhankelijk is. Bijvoorbeeld het vogelbroedseizoen of de zaaitijd hebben invloed op de timing van het werk. Je kunt informatie krijgen over het lokale beleid van je partnerorganisatie(s).

Voor de educatieve doelstellingen van het kamp, is het essentieel dat je partner een expert kan leveren die de deelnemers kan leren over het lokale natuurherstelproject: waarom het wordt gedaan en hoe het werk dat jullie zullen verrichten gaat helpen.

Wie Moet Je Contacteren?

Vaak houdt een overheidsinstantie (zoals de gemeente) toezicht op het natuurherstel en habitatmanagement, hoewel het echte werk wordt gedaan door NGO's of privébedrijven. Je kan de partijen contacteren die lopende natuurherstelprojecten direct runnen, velen daarvan zullen de hulp van vrijwilligers waarderen. Bijvoorbeeld bij de projecten die worden gesponsord door het LIFE programma van de EU, is vrijwilligersparticipatie een van de kerndoelstellingen.

Je kan relevante organisaties op ieder niveau van grondbeheer benaderen, maar het makkelijkst is misschien om te beginnen bij de lokale overheidsinstantie. Als je al lokale projecten kent, kun je die rechtstreeks contacteren. Je kan het ook proberen bij lokale NGO's of bedrijven die werken met natuurherstel of -beheer.

Tips per Land

Finland

- Contacteer Metsähallitus (Parken en Natuurleven Finland), die beheren de nationale natuurgebieden en coördineren veel herstelprojecten.
- Herstelwerk vindt vaak plaats in nationale parken of Natura 2000 gebieden en vergunningen zijn vaak goed geregeld.

Slowakije

- Zorgprogramma's voor beschermde gebieden worden ontwikkeld door het Staatsnatuurbehoud van de Slovaakse Republiek, die opereert in regionale takken over het hele land.
- Herstelkampen moeten worden gecoördineerd met lokale gemeenten of landeigenaren.

Griekenland

- Contacteer het Ministerie van Milieu en Energie, die overziet de nationale herstelstrategieën.
- Herstelwerk is beter mogelijk in Natura 2000 gebieden of in door de EU gesponsorde projecten vanwege de strenge regels over landgebruik.

Nederland

- Natuurherstel wordt vaak gecoördineerd door het provinciale bestuur en Natuurmonumenten of Staatsbosbeheer.
- Door de bevolkingsdichtheid en het intensieve landgebruik zijn herstellocaties vaak klein maar zeer strategisch- met de focus op ecologische verbindingzones of het herwinnen van drasland.

Fotograaf: Martin Sopinec, Slowakije, 2024

Stem het Werk af op Verschillende Groepen"

Wanneer je een partner(organisatie) hebt gevonden die vrijwilligers nodig heeft voor een herstellocatie, is het belangrijk om duidelijk te communiceren over je groep. Herstelactiviteiten kunnen vaak worden aangepast om te voorzien in de behoeften van de groep en door hier op voorhand over na te denken, zorg je ervoor dat de ervaring veilig en leerzaam is voor iedereen. Het aanpassen van de taken en de locatie aan je groep kan een groot verschil maken.

Een aantal aspecten om te overwegen:

Groepsgrootte en specifieke behoeften

Zijn er jonge deelnemers of individuen met beperkingen?

- Misschien zou je extra tijd moeten inplannen voor begeleiding en pauzes.
- Strategieën om motivatie en inzet te vergroten kunnen extra belangrijk zijn.

Relevante ervaring

Hoe bekend zijn ze met gereedschap en buitenwerk?

- Hoeveel instructie zullen ze nodig hebben om het gereedschap te gebruiken?
- Welk gereedschap is veilig en geschikt voor ze?

Fysiek vermogen

Zijn er mensen met bewegingsbeperkingen of die meer moeite hebben met een oneven terrein?

- Kies locaties en taken die toegankelijk en veilig zijn voor iedereen.

Andere specifieke behoeften

Hou rekening met dieetrestricties, taalvoorkeuren of culturele aspecten die de ervaring kunnen beïnvloeden.

Naast het aanpassen van de taken en de locatie, moet de hoeveelheid van begeleiding en van verantwoordelijkheid geschikt zijn voor de leeftijd van de groep en hun ervaringsniveau. Jongere of minder ervaren deelnemers hebben misschien meer structuur en support nodig, terwijl meer ervaren groepen juist meer zelfstandig aan het werk kunnen.

Het afstemmen van de rol van de instructeur helpt om een veilige, vertrouwelijke en interessante ervaring voor iedereen te creëren.

Deze factoren zouden ruim vantevoren moeten worden besproken met de beheerder van herstellocatie of de expert. Dit helpt om genoeg tijd en middelen voor begeleiding, veiligheid en leerzaamheid te reserveren- wat zorgt voor een waardevolle en inclusieve ervaring voor iedereen.

Rollen om in te Plannen

Het plannen van een kamp kan makkelijker zijn als je het werk kan verdelen over mensen. Vaak zijn er de:

- **Kampcoördinator(en)** : om de logistiek en de planning te regelen
- Communicatiecoördinator: om te documenteren en de activiteiten te delen
- **Kok(s)** : om de maaltijden te plannen en te bereiden
- **Natuurherstel expert (partner)**: die bekend is met de herstellocatie en kan uitleggen wat er gedaan wordt & waarom en het werk begeleidt.

Kampprogramma

Voordat het gewone dagprogramma begint, is het belangrijk om de deelnemers zich te laten oriënteren op de herstellocatie en het komende werk. Een geleide tour op de locatie helpt iedereen om het landschap, de ecologische context, en het doel van het herstelwerk te begrijpen.

Onthoud dat herstel een langetermijnproces is- geen enkel kamp zal al het werk in een keer kunnen doen, maar alle beetjes helpen!

Begin Iedere Dag met een Doel en een Veiligheidsbriefing

We adviseren om iedere dag met een openingscirkel te beginnen. Dit is een moment om de groep bij elkaar te brengen, de doelen van die dag te delen, de veiligheidsmaatregelen door te nemen en om te kijken hoe iedereen zich voelt. Het geeft een positief gevoel aan het begin van de dag en het versterkt het groepsgevoel.

Zorg ervoor dat de deelnemende jongeren elkaar leren kennen voordat het werk begint, dit helpt om een veiliger en comfortabeler gevoel te creëren in de groep. Zorg er ook voor dat iedereen de volgende twee dingen begrijpt:

- Wat is het langetermijndoel van het herstelwerk hier?
- Wat is het nut van de taken van vandaag?

Wanneer de deelnemers de "waarom" weten van al dit werk, voelen ze zich eerder gemotiveerd en betrokken.

Stem de Dag af met de Groep

De structuur van de dag kan worden aangepast aan de behoeften van de groep. De werkuren kunnen korter of flexibeler afhankelijk van de leeftijden, vaardigheden en energielevels.

Sluit af met Reflectie

Wij adviseren om de dag af te sluiten met een dagreflectie. Dit kan een kort groeps gesprek zijn of een individuele schrijfofdracht. Het is een moment om te delen wat we hebben geleerd, hoe de dag voelde en wat er kan worden verbeterd. Deze reflectie versterkt het leerproces en draagt bij aan een hechtere groepservaring.

Fotograaf: Anja Matthes, Kamp in Nederland, 2025

Programma dag 1

Tijd	Activiteit
12:00	Aankomst
13:00	Landen Bedden vinden voor iedereen of tenten opzetten.
14:00	Lunch
15:00	Welkom en infosessie Introductie van het programma en ijsbrekers.
16:30	Introductie van het herstelwerk Wat gaan we doen en waarom?
17:00	Rondleiding op de werklocatie
18:00	Avondeten

Programma werkdag

Tijd	Activiteit
8:00	Ontbijt
9:00	Ochtend check-in Beginnen met het doornemen van alle taken van die dag.
9:30	Werk Geef duidelijk aan dat iedereen zelf rustpauzes kan nemen als ze dat nodig hebben.
12:00	Lunch
13:00	Werk
15:00	Snackpauze Sta stil bij en wees trots op hoeveel jullie al hebben gedaan!
16:00	Werk
17:00	Eindsprint Iedereen gaat aan een klein gebied werken en maakt zichtbare resultaten om af te sluiten met een goed gevoel
17:30	Avond check-in Neem door en reflecteer op wat jullie hebben bereikt vandaag.
18:00	Avondeten

Werktijd en Groepsdynamiek

Een typische dag tijdens een natuurherstelkamp kan 6–8 werkuren bevatten aan herstelwerkzaamheden. Dit klinkt misschien veel, maar het werk is vaak op een rustig tempo met genoeg pauzes tussendoor. Jonge deelnemers kunnen de tijd nemen om te kletsen, van elkaar te leren en samen snackpauzes te nemen door de dag heen.

Hoe langer de werkuren, hoe belangrijker het is om officiële pauzes in te lassen en de motivatie erin te houden door te benadrukken wat er al is bereikt en de vooruitgangen die worden geboekt te vieren- hoe klein dan ook- om de energielevels hoog te houden.

Tips voor het Managen van de Dag:

- Grotere groepen hebben meer tijd voor wisselingen, instructies en pauzes nodig. Plan hiervoor.
- Buitenwerk vergroot eetlust—zorg voor genoeg eten en snacks.
- Een goede manier om de dag te beëindigen is door samen in een klein gebied te werken als een groep. 15 minuten van geconcentreerd werk kan al zichtbare resultaten geven en meer voldoening geven.

Het creëren van een groepsgevoel en inclusiviteit

Buiten de herstelwerkzaamheden kunnen kleine dagelijkse elementen een sterker groepsgevoel opbouwen. Samen eten, regelmatige snackpauzes en informele momenten- zoals samen uitrusten na de werkdag- voeden het vertrouwen en de verbinding.

Nodig deelnemers uit om vooraf samen delen van het kamp vorm te geven of om rollen aan te nemen waar ze geïnteresseerd in zijn, zoals het leiden van de teambuilding activiteiten. Deze aanpak versterkt niet alleen de participatie maar ook het gevoel van eigenaarschap en verbondenheid.

Fotograaf: Anja Matthes, 2025

Fotograaf: Frankie Turk, Kamp in Slowakije, 2024

Inclusiviteit en Toegankelijkheid

Natuurherstelkampen hebben de potentie om inclusieve en toegankelijke plekken voor iedereen te zijn. Hoewel werken in de natuur inherent uitdagend is voor velen, kunnen kampen met zorgvuldige planning en open communicatie toegankelijk gemaakt worden voor veel meer mensen dan je misschien zou denken.

Door aandacht te geven aan de details, het duidelijk communiceren van toegankelijkheidsinformatie, en het openstaan om te luisteren naar de behoeften van verschillende mensen, kunnen organisatoren een omgeving creëren waarin iedereen zich welkom en gesteund voelt.

Natuurherstelplekken kunnen erg variëren- sommige zijn wild en afgelegen, terwijl andere in stedelijke gebied liggen. Denk na over jouw locatie en onderzoek hoe je jouw kamp zo toegankelijk mogelijk kan maken.

Inclusiviteit gaat niet alleen over de infrastructuur- het gaat over de hele cultuur. Het is de verantwoordelijkheid van de hele kampgemeenschap, inclusief organisatoren, deelnemers, experts en ondersteunend personeel, om een respectvolle en inclusieve omgeving te cultiveren.

Een handig hulpmiddel kan zijn om een vertrouwenspersoon te benoemen zodat de deelnemers weten wie ze kunnen benaderen wanneer het gaat om gelijkheid, inclusiviteit & toegankelijkheid.

Een ander hulpmiddel voor inclusiviteit is het gebruik van afspraken voor een veilige omgeving tijdens het kamp, die samen met de deelnemers kunnen worden ontworpen voor het kamp begint. Deze afspraken helpen om gedeelde verwachtingen te creëren over gedrag en communicatie tijdens het kamp.

Fotograaf: Aino Huotari, Finland, 2024

Dingen om rekening mee te houden wanneer je toegankelijkheidsinformatie noteert

Toegankelijkheidsinformatie geeft de benodigde informatie voor mensen met beperkingen. Wanneer je de toegankelijkheidsinformatie voorbereidt voor jouw kamp, zijn duidelijkheid en transparantie erg belangrijk. Hier zijn een aantal belangrijke punten om rekening mee te houden:

- **Wees gedetailleerd over de locatie:** Beschrijf het terrein, de faciliteiten, en enige mogelijke drempels (bv oneven grond, afwezig onderdak, afstand tot parkeerplaats).
- **Noteer de aanwezige voorzieningen:** Deel alle details over toiletten, watervoorziening, zitplaatsen en overdekte plekken.
- **Leg de werkzaamheden uit:** Beschrijf de fysieke uitdaging en of werkzaamheden kunnen worden aangepast.
- **Hou rekening met vertrouwelijkheid:** Informeer over de hoeveelheid privacy in het slaaparrangement en de badkamers etc. Kan je meer privacy bieden als dat nodig is?
- **Inclusieve communicatie:** Laat het deelnemers weten als er informatie beschikbaar is in gewone taal, grotere letters, of andere toegankelijke versies.
- **Noteer contactdetails:** Benoem een duidelijke contactpersoon voor toegankelijkheidsvragen of -verzoeken.
- **Wees eerlijk en bemoedigend:** Erken dat er beperkingen zijn maar benadruk ook wat mogelijk is en wat voor accommodatie er kan worden geregeld.
- **Gebruik inclusieve taal:** Vermijd aannames over capaciteiten en benadruk openheid voor diverse behoeften.

Afspraken voor een Veilige Omgeving en Inclusiviteit

Afspraken voor een Veilige Omgeving zijn richtlijnen ontworpen om inclusiviteit en respect voor elkaar te kweken. Ze helpen om een veilige omgeving te creëren waarin iedereen zich welkom, veilig en vrij voelt van discriminatie of kwaad. Deze afspraken zijn een praktisch hulpmiddel om een omgeving voor jongeren gelijkter en respectvoller te maken.

Hoe Gebruik je de Afspraken voor een Veilige Omgeving tijdens het Kamp

De afspraken zouden moeten worden geïntroduceerd en bediscussieerd binnen de groep tijdens het begin van het kamp. Idealiter niet gewoon gegeven door de organisatoren- maar samen met de deelnemers ontworpen. Dit kweekt eigenaarschap en verantwoordelijkheid en zorgt ervoor dat de afspraken de gedeelde normen en waarden van de groep weerspiegelen.

Voorbeeldafspraken Kunnen Zijn:

- Sta open voor anderen en wees je bewust van je eigen vooroordelen.
- Respecteer iedereen- ook jezelf.
- Gebruik inclusieve taal en vermijd stereotypering.
- Maak geen aannames- in plaats daarvan beleefd vragen
- Moedig aan een steun gelijke deelname
- Wees je bewust van je eigen invloed en privilege.
- Respecteer je eigen en andermands grenzen, fysiek en mentaal.
- Grijp in wanneer de afspraken voor een veilige omgeving niet worden nageleefd.
- Vergeet niet om dankjewel te zeggen.
- Doe je best — dat is genoeg.

Als iemand zich onveilig of oncomfortabel voelt, zouden ze moeten weten naar wie ze toe moeten gaan. Het is goed om duidelijk een **contactpersoon** te benoemen die verantwoordelijk is voor het omgaan met zorgen of ongepast gedrag.

Tip: Begin het kamp met een groepsactiviteit waarin deelnemers hun eigen veilige omgevingsafspraken kunnen maken. Co-creatie aan het begin van het kamp helpt om vertrouwen, inclusiviteit en gedeelde verantwoordelijkheid te kweken, en om deelnemers aan te moedigen om de cultuur van het kamp zelf te creëren vanaf dag een.

Veiligheid en Risico Management

Een duidelijk veiligheidsplan helpt om ongevallen te voorkomen tijdens het kamp en ondersteunt een kalme en inclusieve sfeer. Veiligheidsplanning kan ook een gedeelde verantwoordelijkheid zijn- waarbij deelnemers worden betrokken bij het identificeren van risico's en het maken van regels. Dit vergroot bewustwording en eigenaarschap.

Voor het evenement

- Doe een simpele risicoanalyse (bv het terrein, gereedschap, weer, hoe medische dienstverlening kan worden bereikt) en maak een veiligheidsplan
- Verdeel de veiligheidsrollen (bv eerste hulp verantwoordelijke, contact tijdens noodgevallen)
- Zorg ervoor dat er een EHBO-kit compleet, beschikbaar en toegankelijk is
- Deel noodcontacten en -procedures met alle deelnemers
- Vraag allergieën en speciale behoeften na (bv medicatie, toegankelijkheid)
- Overweeg of een groepsverzekering nodig is voor de deelnemers

Tijdens het evenement

- Neem het veiligheidsplan door met de groep (aangepast op leeftijd)
- Behoud goede hygiëne en voedselveiligheid
- Houd toezicht op het welzijn van de deelnemers (vermoeidheid, dehydratatie, verkoudheid)
- Zorg voor brandveiligheid (kampvuur, gasstel)
- Wees voorbereid op weersveranderingen

Als een ongeval zich voordoet

- Voorkom escalatie
- Beoordeel de hulpbehoefte en verleen eerste hulp
  - Urgent: Bel 112 (of relevant alarmnummer). Zorg ervoor dat alle deelnemers weten welk nummer ze moeten bellen in noodsituaties.
  - Niet urgent: Neem contact op met het gezondheidscentrum en regel transport
- Informeer de hoofdcoördinator
- Reflecteer op het incident en leer ervan

Fotograaf: Martin Sopinec en Frankie Turk
Kamp georganiseerd door Stromzivota in een weide-ecosysteem in Slowakije, 2024

Beurzen en Budgetteren

Natuurherstelkampen kunnen worden georganiseerd met een breed scala aan budgetten, van een klein kamp met minimale kosten tot een volledig gesponsord en verzorgd programma. Het belangrijkste is om jouw budget te verenigen met jouw doelstellingen, groepsbehoeften en beschikbare middelen.

Budgetoverwegingen

No-budget of minimale kost kamp

Sommige herstelwerkzaamheden, zoals het verwijderen van invasieve soorten, kunnen worden georganiseerd met weinig of geen budget. Dit kan lokaal worden gedaan, met deelnemers die hun eigen eten, uitrusting (en gereedschap) meenemen. Je kan ook proberen om gereedschap gratis te lenen als die nodig zijn. Hoewel deze aanpak misschien niet altijd inclusief of toegankelijk is, kan het een snelle en effectieve manier zijn om mensen te trekken.

Lage kosten kamp

De goedkoopste manier om een kamp te organiseren is om tenten te gebruiken als accommodatie en maaltijden te koken op gasstelletjes. Deelnemers kunnen hun eigen uitrusting en eten meenemen. Hoewel deze aanpak snel is om te organiseren en misschien geen externe sponsors nodig heeft, is het niet een hele inclusieve of toegankelijke manier.

Hogere kosten kamp

·Het voorzien van accommodatie, maaltijden en reisvergoedingen vergroot de toegankelijkheid van het kamp door het verlagen van de drempel om mee te doen. Hoewel deze voorzieningen de kosten fors doen stijgen en vaak externe sponsors vereisen.

Tip: Het budget van een natuurherstelkamp kan variëren van erg laag tot hoog- denk vooral aan hoe dit de inclusiviteit en de toegankelijkheid beïnvloedt. Het koken met gasstelletjes kan een leuke natuurervaring zijn, maar het neemt tijd in beslag die je had kunnen gebruiken voor herstelwerkzaamheden. Overweeg wat jouw prioriteiten zijn!

Voorbeeld budgetplan

Categorie	Beschrijving	Minimal-cost camp (EUR/person)	Lage kosten kamp (EUR / persoon)	Hogere kosten kamp (EUR / persoon)
Accommodatie	Tenten, vakantiehuisjes, of ander verblijf	€0 tenten, uit bezit of gesponsord	€10-30 /dag	€30-100 €/dag
Eten	Maaltijden en snacks voor deelnemers	€0 eigen eten	€10-20/dag Volledige maaltijden, zelf gekookt	€20-50 /day Volledige maaltijden, catering, besteld
Transport	Reiskosten van en naar de locatie	€0 Zelf betaald, makkelijk bereikbare locatie	€10-20 Openbaar Vervoer, makkelijk bereikbare locatie	€30-150 afhankelijk van de locatie en het soort vervoer
Materialen en Gereedschap	Gereedschap en hulpmiddelen voor herstelwerkzaamheden	€0 Geleend of in bezit van partners	€10-50 vooral geleend	€100-500 Nieuw gekocht, ook voor toekomstige activiteiten
Verzekering	Verzekering voor deelnemers en activiteiten	€0 Iedereens eigen verantwoordelijkheid	€50-100 Normale vrijwilligersverzekering	€200-500 Lange termijn en grote groep
Medewerkers/ Coördinatie	Salaris of vergoedingen voor kampmedewerkers en coördinatoren	€0-200 Volledig of vooral vrijwillig	€300-1000 Betaalde kampbegeleider en assistentie, inclusief dagelijkse vergoedingen	€1000-5000 Coördinatie, management, kampbegeleider, assistentie, koks, experts
Omstandigheid	Extra budget voor onverwachte kosten	€0	€10-150	€150-1000
Totaal		€0-200	€400-1370	€1530-7300

Leermoment: Betrek jongeren bij budgetteren

Het betrekken van jongeren bij het onderzoeken van sponsormogelijkheden en het plannen van het kampbudget is een hele goede manier om eigenaarschap te stimuleren en om waardevolle vaardigheden te leren. Door te leren hoe je beurzen kan aanvragen, krijgen deelnemers inzage in projectplanning en voelen ze zich meer toegewijd aan de kampdoelstellingen.

Kosten Delen met Partners

Sommige kosten kunnen worden gedekt of gedeeld met de beheerder van de herstellocatie.

Deze kunnen zijn:

- Vervoer naar de locatie
- Gereedschap en hulpmiddelen
- Maaltijden tijdens de werkdagen

Bespreek de mogelijkheden voor het delen van de kosten vroeg in het planproces, vooral wanneer het herstelwerk voordelig is voor beide partijen.

Participatiekosten

- Een klein tarief (bv €1-10) kan inzet vergroten zonder een drempel te vormen.
- Iets hogere tarieven (bv €5-10 per dag) kunnen kosten dekken en tegelijkertijd betaalbaar zijn voor velen.
- Overweeg om een gratis optie te hebben voor sociaal-economische toegankelijkheid
- Overweeg een kleiner tarief te hanteren voor vroege registraties om last-minute registratie te vermijden.

Fotograaf: Martin Sopinec, Finland, 2024

Sponsormogelijkheden

Beurzen voor jeugdnatuurherstelkampen kunnen van veel verschillende bronnen komen, hieronder geven we een aantal ideeën over waar je kan beginnen met zoeken:

Sponsor	Beschrijving
EU sponsorprogramma's	
Erasmus+ (Jeugd en Europees Solidariteitskorps) LIFE Programma	Jongerenuitwisselingen – Maakt de organisatie van internationale kampen mogelijk voor jonge mensen uit verschillende landen. Europees Solidariteitskorps – Voorziet in fondsen voor vrijwilligersprojecten, ook wanneer ze gaan over natuurherstel. Het EU-sponsorprogramma voor milieu- en klimaatactie, ondersteunt natuurherstelprojecten.
Nationale en lokale sponsoren	
Ministeries en milieu-autoriteiten Regionale en gemeentelijke beurzen Nationale jeugdorganisaties en -beurzen	Ondersteunen vaak natuurherstelinitiatieven en kunnen misschien jeugdactiviteiten sponsoren. Veel steden en regio's steunen milieuprojecten en jeugdinitiatieven. Deze organisaties kunnen beurzen aanbieden of veel verschillende soorten activiteiten die door jongeren worden geleid steunen.
Stichtingen en beurzen	
Nationale en Europese Milieustichtingen Milieu-organisaties (zoals het WNF)	Bieden beurzen voor verschillende soorten milieuprojecten. Veel internationale en nationale natuurorganisaties bieden beurzen voor milieu-educatie en jongerenparticipatie.
Zakelijke partners en sponsoren	
Corporate Social Responsibility (CSR) Programma's Toerisme en Outdoor bedrijven	Veel bedrijven, vooral in de groene-transitie sector, kunnen milieu-initiatieven steunen als onderdeel van hun duurzaamheidsbeleid. Ecotoerisme- en naturreisorganisaties kunnen geïnteresseerd zijn in het sponsoren van kampen in ruil voor samenwerking.

SIMPELE

NATUUR
HERSTEL
ACTIVITEITEN

RESTO
ACAD

Fotograaf: Aino Huotari
Tijdens kamp georganiseerd door Nuorten Akatemia en Luontoliitto in Finland, 2024

Het organiseren van een heel natuurherstelkamp kan misschien heel groot lijken in het begin – maar je kan klein beginnen!

Dit hoofdstuk introduceert makkelijke natuurherstelactiviteiten voor jeugdgroepen, scholen of individuen die graag een verschil willen maken.

Bezoek Natuurherstellocaties

Laat jongeren kennismaken met het onderwerp door middel van het bezoeken van de natuurlocaties! Dit maakt de drempel lagen voor het meedoen met het echte werk.

Natuurherstel is erg verschillend afhankelijk van de omgeving en de Schaal van het project, dus de locaties zijn interessante plekken om te bezoeken! Vraag om een rondleiding op de plek van een lokale expert.

Verwijder Invasieve (Exotische) Soorten

Invasieve soorten zijn niet-inheems in het lokale ecosystem en kunnen de biodiversiteit verslechteren door het weggagen van de inheemse soorten. Nationale autoriteiten geven vaak beheerplannen en richtlijnen voor de verwijdering van deze soorten.

- De EU houdt een officiële lijst bij van invasieve soorten die van belang zijn voor de Europese Unie.
- De meeste EU-landen hebben ook nationale lijsten en verwijderingsrichtlijnen.
- Landeigenaren hebben vaak de plicht om invasieve soorten te verwijderen uit hun eigendom, dus er zijn veel toegankelijke plekken waar hulp nodig is.
- Kan worden georganiseerd als een dagactiviteit met lage kosten.

Photo by Luontoliitto

Check altijd de lokale richtlijnen en vraag autoriteiten om advies voordat je begint. Sommige invasieve soorten kunnen gevaarlijk zijn voor mensen, en de juiste manier van verwijderen is essentieel voor een effectieve aanpak.

Leer meer hierover:

- [Europese Commissie: Invasieve soorten\[SL1\]](#)
- [Finland: Vieraslajit.fi](#)
- [Slowakije: Nepôvodné a invázne druhy](#)
- [Nederland: Bestrijding van Schadelijke Exoten](#)

Rewilding

Rewilding is een natuurherstel toepassing die ernaar streeft om door de mens gevormde, eentonige gebieden in biodiverse ecosystemen te veranderen. Bij rewilding wordt dit gedaan door het verminderen van de menselijke invloed en de natuurlijke processen hun gang te laten gaan (zoals predatie, begrazing, overstroming of bosregeneratie) bij het vormen van het ecosysteem.

Leer meer hierover:

- [European Young Rewilders](#)
- [Rewilding Europe](#)
- [Young Wilders](#)

Guerrilla Gardening

Guerrilla gardening houdt in dat er op het land gecultiveerd wordt zonder formele toestemming – vaak in verwaarloosde stedelijke ruimtes. In steden zijn er vaak veel ongebruikte plekken waar stadslandbouw kan worden toegepast.

Leer meer hierover:

- [Wat is Guerrilla Gardening? Een beknopte gids.](#)
- [Guerrilla Gardening.org](#)

Jouw (Moes)Tuin

Privétuinen nemen samen een groot oppervlakte in beslag – daarom zijn het plekken die een veel groter verschil kunnen maken voor herstelwerk dan je zou denken.

Biodiversiteit & Bij-vriendelijk Tuinieren

- Zorg voor diversiteit, plant inheemse bloemen en creëer habitat voor bestuivers.
- Pas de rewilding principes toe op je eigen achtertuin.

Vermijd Invasieve Soorten

- Verwijder invasieve plantensoorten en vervang ze door inheemse of bedreigde soorten.

Invloed Uitoefenen op Beleid

Het beïnvloeden van beleid is een effectieve manier om biodiversiteitsverlies tegen te gaan en natuurherstel te promoten. Biodiversiteitsverlies is een complex en niet op zichzelf staand probleem, en positieve verandering kan worden bereikt in verschillende beleidssectoren.

Of je nou focust op de bescherming van één soort of juist bredere milieudoelen nastreeft, jouw werk draagt bij aan de gezondheid van hele ecosystemen. Beleidssectoren die over natuurherstel kunnen gaan zijn die over ruimtelijke planning, landbouw en natuurbeheer.

Manieren om mee te helpen:

- Helpen organiseren van of meedoen met campagnes
- Lokale of nationale volksvertegenwoordigers contacteren
- Naar openbare hoorzittingen gaan
- Opiniestukken schrijven, denk ook aan lokale/regionale kranten!
- Het starten of steunen van burgerinitiatieven

Doe mee met Activiteiten Georganiseerd door Andere Groepen

Vaak sta je samen sterker dan wanneer iedere organisatie voor zichzelf werkt. Als je geen eerdere ervaring met natuurherstel hebt, doe dan mee met de activiteiten van iemand die dat wel heeft!

Het hoeft geen jeugdorganisatie te zijn, omdat jij jouw eigen expertise kan inbrengen uit het werken met jongeren. Als je een groep van gemotiveerde vrijwilligers hebt, zijn er misschien ook al plekken waar jouw hulp nodig is. Dit is een makkelijke en effectieve manier om ervaring te krijgen, vaardigheden te leren, en om in de natuurherstelgemeenschap te komen.

Wie Organiseert Activiteiten?

Natuurherstelwerkzaamheden met vrijwilligers worden georganiseerd door een breed scala aan organisaties, partijen en instanties. Projecten worden ook vaak uitgevoerd in samenwerking met verschillende belanghebbende partijen.

Hier volgen een aantal organisaties die veel voorkomen:

- Gemeentes en regionale autoriteiten
- Nationale parken en het beheer van beschermde gebieden
- Nationaal- of EU-gesponsorde natuurherstelprojecten (bv LIFE programma)
- Milieu NGO's
- Milieunetwerken voor jongeren
- Buurtorganisaties

Je kan gedetailleerde informatie vinden over mogelijke organisaties, huidige projecten en interessante partijen in de bijlagen (met betrekking tot de projectpartner landen Finland, Slowakije, Nederland, Griekenland en op EU-niveau).

Fotograaf: Aino Huotari
Kamp georganiseerd door Luontoliitto en Nuorten Akatemia
op Öro en Norstö eilanden in Finland, 2024

Wil je to Meer Lezen?

Ontdek de volgende bronnen om jouw begrip over natuurherstel, ecosysteemherstel en jeugdparticipatie in milieuactie te verdiepen.

Belangrijk Leesmateriaal en Handleidingen

- [European Commission. Nature Restoration Regulation.](#)
- [Generation Climate Europe 2024. Empowering Youth. A guide to Advocate and Engage in Nature Restoration using Nature-based solutions.](#)
- [IUCN 2021. Community organizing toolkit for UN Decade on Ecosystem Restoration.](#)
- [United Nations Environment Programme 2021. Ecosystem Restoration Playbook A Practical Guide To Healing The Planet.](#)
- [UN Decade on Nature Restoration 2021-2030. What is ecosystem restoration?](#)
- [WWF European Policy Office. The Benefits of Nature Restoration.](#)
- [Youngwilders. Youth-led nature recovery.](#)

Video's en Documentaires

- [TED 2020. The global movement to restore nature's biodiversity. Thomas Crowther.](#)
- [UN Decade on Ecosystem Restoration 2021-2030. Restore: Films from the Frontiers of Hope.](#)
- [UN Environment Programme. What is ecosystem restoration?](#)

Bronnen

- [Four reasons why restoring nature is the most important endeavour of our time \(theconversation.com\).](#)
- [The What, Why, and How of Ecosystem Restoration | World Resources Institute \(wri.org\).](#)
- [UN Decade on Restoration](#)
- [We Must Restore Nature This Decade—Here's How | TNC](#)

Bijlagen

- **Registratieformulier-template**
- **Voorbeelden van infopacks**
- **Lijst met potentiële organisatoren en stakeholders**
- **Paklijst voor deelnemers**
- **Paklijst voor organisatoren**
- **Checklist voor kamporganisatoren**
- **Feedbackformulier-template**

Observatietekeningen door Holly Bartley tijdens het Finse restauratiekamp.

Fotograaf: Aino Huotari, Martin Sopinec and Anja Matthes

Dankwoord

Het Restoration Academy-team is alle kampdeelnemers uit heel Europa en iedereen die aan het project heeft deelgenomen en eraan heeft bijgedragen zeer dankbaar.

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Gefinancierd door de Europese Unie. De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europese Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) weer. Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.

